

גדר ללכת בכל העיר חמתן. אבל בני חמתן שגרו בכיפת הקשת, ומדדו אלפיים אמה מביתם, לא היו יכולים להגיע אלא רק לתחילת העיר גדר ולא יכלו היו יכולים להכנס לעומק העיר.

רב דימי בר חננא אמר: בני גדר אנשי עיר גדולה ובני חמתן אנשי עיר קטנה הואי. שחמתן הקטנה נכנסה כולה בתוך התחום של גדר, וקאמר רבי שיחשיבו לבני גדר את חמתן כארבע אמות. ואילו בני חמתן הנכנסים לגדר הגדולה, וכלתה מידתן באמצע העיר, אינם יכולים להמשיך ולהלך בה.

רב כהנא מתני הכי. כמו ששנינו.

רב טביומי מתני הכי:

רב ספרא ורב דימי בר חננא; חד אמר: עיר העשויה בקשת הואי, וחד אמר: אנשי עיר קטנה ואנשי עיר גדולה הואי.

מתניתין:

אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה, כאילו היא עיר של ארבע אמות, וממשיכים את מדידתן לאחריה.

ואנשי עיר קטנה מהלכין את כל עיר גדולה.

ביצד?

מי שהיה בעיר גדולה ונתן את עירובו בעיר קטנה, או מי שהיה בעיר קטנה ונתן את עירובו בעיר גדולה — מהלך את כולה, וחוצה לה אלפים אמה.

רבי עקיבא אומר: אין לו אלא ממקום עירובו אלפים אמה.

אמר להן רבי עקיבא לחכמים: וכי אי אתם

מודים לי בנותן עירובו במערה, שאין לו אלא ממקום עירובו, ולא מן סוף העיר, **אלפים אמה?**
אמרו לו: אימתי אנו אומרים כדברך — בזמן שאין בה דיורין.

אבל יש בה דיורין — מהלך את כולה כאילו היא ארבע אמות ומודד חוצה לה אלפים אמה.

נמצא קל דינו של המניח עירוב בתוכה של מערה שיש בה דיורין, שיש לו את כל המערה כארבע אמות, מאשר המניח עירוב על גבה, שאין לו אלפיים אמות אלא ממקום עירובו.

ומודים חכמים, החולקים על רבי עקיבא במניח עירוב במערה או בעיר אחרת, למודד, שלא הניח עירוב במערה או בעיר האחרת, שאמרו חכמים ש"נותנין אלפים אמה" מעירו או ממקום שהניח עירובו — שאפילו סוף מדרתו כלה במערה, ואפילו מערה שיש בה דיורין, שאינו יכול להמשיך ולהלך מעבר לסוף המידה.

גמרא:

אמר רב יהודה אמר שמואל: שבת בעיר חריבה, שיש לה מחיצות אך אינה מיושבת — לרבנן מהלך את כולה, ומודד חוצה לה אלפים אמה.

אבל אם לא שבת בה בעצמו אלא רק הניח בה את עירובו, בעיר חריבה — אין לו את העיר כולה כארבע אמות. ואין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה.

רבי אלעזר אומר: לפי חכמים: אחד שבת בעיר חריבה בעצמו ואחד הניח בה עירובו מבלי לשבות בה — מהלך את כולה של העיר החריבה, וחוצה לה מודד אלפים אמה.

מיתבי לרבי אלעזר אליבא דחכמים:

אמר לחן רבי עקיבא לחכמים: וכי אי אתם מודים לי בנותן את עירובו במערה, שאין לו ממקום עירובו אלא אלפים אמה?

אמרו לו: אימתי מודים אנו לך במערה — בזמן שאין בה דיורין.

ומוכיחה הגמרא: הא באין בה דיורין במערה, ובדומה גם בעיר חריבה — מודו ליה חכמים לרבי עקיבא שאין מחשיבים את העיר או המערה כארבע אמות אם רק נתן שם את העירוב ולא שבת שם בעצמו.

ומוכח דלא כרבי אלעזר, הסובר שלחכמים בכל ענין נחשבת העיר החריבה כארבע אמות.

ומשנינן: מאי "אין בה דיורין" — שאינה ראויה לדירה, לפי שנפלו מחיצותיה. אבל אם יש בה מחיצות הרי היא חשובה כארבע אמות אפילו כשהיא חריבה.

תא שמע: שבת בעיר, אפילו היא גדולה כאנטיוכיא.

במערה, אפילו היא כמערת צדקיהו מלך יהודה — מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה.

ודייקנן: קתני עיר דומיא דמערה. מזה מערה חריבה, אף עיר חריבה.

ומוכח כי רק אם שבת בעצמו — אין, מהלך את כולה בתורת ארבע אמות, אבל הניח עירוב — לא.

ומני הא מתניתא?

אילימא רבי עקיבא — מאי איריא עיר או מערה חריבה? והרי אפילו ישיבה עיר או

מערה מיושבת נמי אינו מהלך את כולה.

אלא לאו — רבנן היא.

וטעמא דשבת — אין, אבל הניח — לא:

ודחינן: לא תימא דקתני בכרייתא עיר דומיא דמערה.

אלא אימא: מערה דומיא דעיר.

מה עיר ישיבה — אף מערה ישיבה.

וכרייתא זו — רבי עקיבא היא, דאמר: אין לו לנותן עירובו אפילו בעיר מיושבת ממקום עירובו אלא אלפים אמה.

ובשבת בעצמו בעיר מיושבת מודי שיש לו את כל העיר כארבע אמות.

ופרכינן: והא כמערת צדקיהו שהיא חריבה ואינה מיושבת קתני!?

ומשנינן: כונת התנא היא לומר עיר דומיא דמערה — כמערת צדקיהו, ולא כמערת צדקיהו. וכדמפרש ואזיל.

עיר כמערת צדקיהו — שהיא גדולה ביותר. ובכל זאת היא נחשבת רק לארבע אמות.

ולא כמערת צדקיהו — דאילו התם היא מערה חריבה, והכא מדובר בעיר ישיבה מיושבת.

מר יהודה, אשכחינהו לבני העיר הקרויה "מברכתא", דקא מותבי עירוביהו בעיר הסמוכה, בני כנישתא בבית הכנסת דבי אגובר. שהיה בית כנסת גדול, והניחו את עירובם בתוכו, בסמוך לכניסה.

אמר להו מר יהודה: גוו ביה הכניסו את העירוב לעומק בית הכנסת במרחק טפי, כי

היכי דלישתרי לכו הילוככם למחר טפי. לעשות את מקומו שבתוך המחיצות כארבע משום שסבר שצריך לחשוש לשיטת רבי עקיבא, שהמניח עירובו בכל מקום שיהיה מודד ממקום הנחת העירוב אלפיים אמה, ולא חשיב נתינת העירוב תוך מחיצות אמות.

אמר ליה רבא למר יהודה: פלגא, בר מחלוקת אתה! בעירובין — לית דחש להא דרבי עקיבא.

הדרן עלך ביצד מעברין.